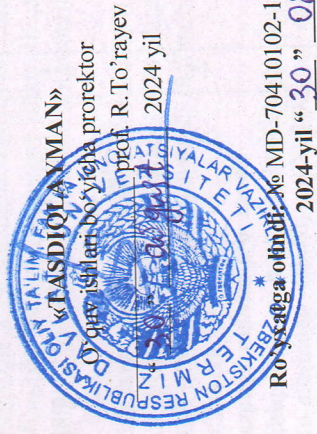

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
TERMIZ DAVLAT UNIVERSITETI

ISHLAB CHIQRISHNI TASHKIL ETISH

O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	400000-	-Biznes, boshqaruv va huquq
Ta'lim sohasi:	410000	- Biznes va boshqaruv
Magistratura mutaxassisligi:	70410102	- Iqtisodiyot

Termiz – 2024

Fan/modul kodi	O'quv yili	Semestr	ECTS-kreditlar	
ICHTE1105	2024-2025	2	5	
Fan/modul turi	Ta'lim tili	Haftadagi dars soatlari		
Majburiy	O'zbek	4		
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Ishlab chiqarishni tashkil etish	60	90	150
2.	1. Fanning mazmuni			
Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarda ishlab chiqarishni tashkil etishning nazariy asoslari, ishlab chiqarishni tashkil etish iqtisodiyotning sub'ekti sifatida: mohiyati, tasnifi, me'yoriy-huquqiy asoslari, klaster iqtisodiyotining nazariy asoslari va ularning innovatsion shakllari, tarmoq operatsiyalari klasterlashning asosi, mintaqi iqtisodiyotini innovatsion rivojlantirishda ishlab chiqarishni tashkil etish jarayonlarining ahamiyati bo'yicha yo'nalish profiliga mos bilim, ko'nikma va malaka shakllantirishdir. Fanning vazifasi: 1. mintaqaviy ishlab chiqarishni tashkil etishni rivojlantirish infratuzilmasi, mintaqaviy ishlab chiqarishni tashkil etishni rivojlantirish infratuzilmasi tarkibiy tuzulishi, hududiy ishlab chiqarishni tashkil etish loyihalarini shakllantirish mexanizmi, mintaqaviy tibbiyot va farmatsevtika sohalarida ishlab chiqarishni tashkil etishlari, mintaqasida innovatsion hududiy ishlab chiqarishni tashkil etishni rivojlantirish borasida nazariy asoslangan tushunchalar hayotiy misollar orqali yoritish. 2. ishlab chiqarishni va sanoat siyosati, davlat ishlab chiqarishni tashkil etishi va sanoat siyosati: mohiyati va munosabatlari, ishlab chiqarishni tashkil etishning siyosatini shakllantirish: xorijiy tajriba, sanoat ishlab chiqarishni tashkil etishlarini rivojlantirishda kichik biznes va tadbirkorlikning roli tushuntiriladi. Sanoat ishlab chiqarishni tashkil etishlarini amaliyotda qo'llash, O'zbekiston iqtisodiyotiga klasterlar va innovatsiyalarni joriy etish, Hududiy ishlab chiqarishni tashkil etishning faoliyati kontekstida ilmiy-texnikaviy ishlanmalarni tijoratlashtirish tendentsiyalarini o'rgatishdan iborat.				
II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)				
II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:				

1-mavzu. Sanoat korxonalarida ishlab chiqarishni tashkil etish fanining predmeti va vazifalari Fanning ob'yekti, predmeti va vazifalari, Kursni o'rganish uslubiyati, Fanning boshqa fanlar bilan bog'liqligi 2-mavzu. Korxona – milliy iqtisodiyotning asosiy bo'g'ini sifatida Milliy iqtisodiyot rivojlanishida korxonaning o'rni va roli, Korxona tuzilmasi va uni belgilovchi omillar, Sanoat korxonalari ishlab chiqarish tuzilmasi shakllari, Korxonaning ishlab chiqarish tuzilmasi samaradorligini oshirish yo'llari 3-mavzu. Ishlab chiqarish jarayoni va uni tashkil etish asoslari Ishlab chiqarish jarayoni va uning asosiy elementlari, Ishlab chiqarish jarayonini samarali tashkil qilish tamoyillari, Ishlab chiqarish sikli va uning davomiyligini qisqartirishning iqtisodiy ahamiyati 4-mavzu. Asosiy ishlab chiqarishni tashkil etishning oqimli usuli Ishlab chiqarishni tashkil qilishning oqimli usuli xususiyatlari, Oqimli tizimini hisoblash uchun boshlang'ich ma'lumotlar va hisoblash tartibi, Ishlab chiqarish faoliyatini tashkil etishning oqimli usuli samaradorligi 5-mavzu. Ishlab chiqarishni tashkil etishning partiyali usuli Ishlab chiqarish faoliyatini tashkil etishning partiyali usuli tavsifi va uning xususiyatlari, Optimal partiya miqdorini aniqlash usullari, Ishlab chiqarishni tashkil etishning partiyali usuli samaradorligi 6-mavzu. Sanoat korxonalarida ishlab chiqarishni ilmiy-texnik tayyorlashni tashkil etish Korxona strategiyasini hal etishda ishlab chiqarishni ilmiy-texnik tayyorlashning o'rni, Ilmiy tadqiqotlar o'tkazish mohiyati, ma'nosi va maqsadi, Ishlab chiqarishni konstruktivlik, texnologik va tashkiliy tayyorlash mazmuni. 7-mavzu. Korxonada asbob uskuna xo'jaligini tashkil etish. Sanoat korxonalarida asbob uskuna xo'jaligining ahamiyati va vazifalari, Asbob va texnik uskunalarga bo'lgan talabni rejalashtirish tizimi. 8-mavzu. Ta'mirlash xo'jaligini tashkil qilish. Ta'mirlash xo'jaligini tashkil etish vazifasi, funksiyalari, shakllari, Rejali ogohlantiruvchi ta'mirlash tizimi mohiyati va normativlari. 9-mavzu. Korxonalarda transport-ombor xo'jaligini tashkil etish Transport xo'jaligining korxona faoliyatida tutgan o'rni, Transport xo'jaligi tashkiliy darajasini tafsillovchi ko'rsatkichlar, Ombor xo'jaligini tashkil etishning asosiy prinsiplari va ularning turlari, Omborxonalarning foydalanadigan maydonini hisoblash. 10-mavzu. Mahsulot sifatini nazorat qilishni tashkil etish Mahsulot sifati va uni oshirishning iqtisodiy ahamiyati, Mahsulot sifatini ifodalovchi ko'rsatkichlar, Korxonalarda texnik nazoratni tashkil etish, Mahsulot sifatini boshqarish muammolari.	3
---	----------

11-mavzu. Sanoat korxonalarida mehnatni tashkil etish Korxonada mehnatni tashkil qilish mohiyati va ahamiyati, Ish joylarini tashkil etish, Mehnatni ilmiy tashkil etish bo'yicha tadbirlarning 12-mavzu. Korxona strategiyasini shakllantirish Korxona strategiyasi va uning turlari, Taktik va strategik rejalarni ishlab chiqish jarayonlarini tashkil qilish 13-mavzu. Korxonada ishlab chiqarishni tekzor rejalashtirish va dispetcherlik xizmati. Tekzor (operativ) rejalashtirish, xususiyatlari, vazifasi, Dispetcherlik xizmati – korxona faoliyatini operativ boshqarish asosi 14-mavzu. Ishlab chiqarishni tashkil etishda mahalliy lashtirishning o'rni. Mahalliy lashtirish, iqtisodiy muvozanatlilik, mintaqalarning ixtisoslashuv, mahalliy lashtirish zanjiri, ishlab chiqarish zanjiri, ishlab chiqarish salohiyati, ilg'or innovatsiya texnologiyalar. 15-mavzu. Kichik biznes va xususiy korxonalarni tashkil etish O'zbekiston Respublikasining iqtisodiy ravaqida kichik biznes va xususiy korxonalarning o'rni. Kichik biznes va xususiy korxonalarni tashkil qilishning o'ziga xos xususiyatlari. Biznesni tashkil qilishning asosiy bosqichlari. Kichik biznes va xususiy korxonalarni ro'yxatdan o'tkazish. III. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar <i>(fun bo'yicha laboratoriya ishlari va kurs ishlari mo'ljallanmagan)</i> <i>Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:</i> 3. Sanoat korxonalarida ishlab chiqarishni tashkil etish fanining predmeti va vazifalari 4. Korxona – milliy iqtisodiyotning asosiy bo'g'ini sifatida 5. Ishlab chiqarish jarayoni va uni tashkil etish asoslari 6. Asosiy ishlab chiqarishni tashkil etishning oqimli usuli 7. Ishlab chiqarishni tashkil etishning partiyali usuli 8. Sanoat korxonalarida ishlab chiqarishni ilmiy-texnik tayyorlashni tashkil etish 9. Korxonada asbob uskuna xo'jaligini tashkil etish. 10. Ta'mirlash xo'jaligini tashkil qilish. 11. Korxonalarida transport-ombor xo'jaligini tashkil etish 12. Mahsulot sifatini nazorat qilishni tashkil etish 13. Sanoat korxonalarida mehnatni tashkil etish 14. Korxona strategiyasini shakllantirish 15. Korxonada ishlab chiqarishni tekzor rejalashtirish va dispetcherlik xizmati. 16. Ishlab chiqarishni tashkil etishda mahalliy lashtirishning o'rni.	17. Kichik biznes va xususiy korxonalarni tashkil etish. Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi lozim. Mashg'ulotlar faol va interaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq. IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar <i>Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:</i> 1. Milliy iqtisodiyot rivojlanishida korxonaning o'rni va roli 2. Korxona tuzilmasi va uni belgilovchi omillar 3. Korxonaning ishlab chiqarish tuzilmasi samaradorligini oshirish yo'llari 4. Ishlab chiqarish jarayoni va uning asosiy elementlari 5. Ishlab chiqarish jarayonini samarali tashkil qilish tamoyillari 6. Ishlab chiqarish sikli va uning davomiyligini qisqartirishning iqtisodiy ahamiyati 7. Ishlab chiqarishni tashkil qilishning oqimli usuli xususiyatlari, 8. Oqimli tizimini hisoblash uchun boshlang'ich ma'lumotlar va hisoblash tartibi 9. Ishlab chiqarish faoliyatini tashkil etishning oqimli usuli samaradorligi 10. Ishlab chiqarish faoliyatini tashkil etishning partiyali usuli tavsifi va uning xususiyatlari, 11. Ishlab chiqarishni tashkil etishning partiyali usuli samaradorligi 12. Korxona strategiyasini hal etishda ishlab chiqarishni ilmiy-texnik tayyorlashning o'rni, 13. Ilmiy tadqiqotlar o'tkazish mohiyati, ma'nosi va maqsadi, 14. Ishlab chiqarishni konstruktorlik, texnologik va tashkiliy tayorlash mazmuni. 15. Sanoat korxonalarida asbob uskuna xo'jaligining ahamiyati va vazifalari, 16. Transport xo'jaligi tashkiliy darajasini tafsilovchi ko'rsatkichlar, 17. Ombor xo'jaligini tashkil etishning asosiy prinsiplari va ularning turlari, 18. Omborxonalarining foydalanadigan maydonini hisoblash. 19. Mahsulot sifati va uni oshirishning iqtisodiy ahamiyati, 20. Mahsulot sifatini ifodalovchi ko'rsatkichlar, 21. Korxonalarida texnik nazoratni tashkil etish, 22. Mahsulot sifatini boshqarish muammolari. 23. Korxonada mehnatni tashkil qilish mohiyati va ahamiyati, 24. Ish joylarini tashkil etish,
--	---

25. Mehnatni ilmiy tashkil etish bo'yicha tadbirlarning 26. Korxona strateriyasi va uning turlari, 27. Taktik va strategik rejalarni ishlab chiqish jarayonlarini tashkil qilish 28. Tezkor (operativ) rejalashtirish, xususiyatlari, vazifasi, 29. Dispecherlik xizmati – korxona faoliyatini operativ boshqarish asosi 30. Korxona tushunchasi, turlari va vazifalari. 31. Korxonani tashkil etish. 32. Korxonani boshqarishni tashkil etish. 33. Korxonani tugatish va qayta tashkil etish 34. Mas'uliyati cheklangan yoki qo'shimcha mas'uliyatli jamiyat 35. To'liq shirkatlar 36. Kommandit shirkatlar 37. Aksiyadorlik jamiyatlari 38. Aksiyadorlik jamiyatlarining huquqiy asoslari 39. Aksiyadorlik jamiyatlarining turlari 40. Kichik biznes va xususiy korxonalarni ro'yxatdan o'tkazish 41. Kichik va o'rta biznesni tashkil etishda tadbirkorlik g'oyasini (TG') tanlashning umumiy qoidalari 42. Kichik biznes va xususiy korxonalarni tashkil etishda tadbirkorlik g'oyasini amalga oshirish imkoniyatlari tahlili 43. Kichik biznes va xususiy korxonalarni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanishi 44. Kichik biznes va xususiy korxonalarni tashkil etishda risk va uning ahamiyati. 45. Kichik biznes va xususiy korxonalarida riskning mohiyati. Mustaqil o'zlashtirilgan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan loyiha ishi, esse, tezis, yoki ilmiy maqola yozish, referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.	3. V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar) Talaba bilishi kerak: – ishlab chiqarishni tashkil etishning nazariy asoslari, ishlab chiqarishni tashkil etishni iqtisodiyotning sub'ekti sifatida: mohiyati, tasnifi, me'yoriy-huquqiy asoslari, ishlab chiqarishni tashkil etishni iqtisodiyotning nazariy asoslari va ularning unnoatsion shakllari, tarmoq operatsiyalari klasterlashning asosi sifatida, mintaqalari iqtisodiyotini innovatsion rivojlantirishda ishlab chiqarishni tashkil etishning ahamiyati nazariyasi haqida <i>tasavvur va bilimga ega bo'lishi</i>;
--	---

– mintaqaviy ishlab chiqarishni tashkil etishni rivojlantirish infratuzilmasi, mintaqaviy ishlab chiqarishni tashkil etishni rivojlantirish infratuzilmasi tarkibiy tuzulishi, hududiy ishlab chiqarishni tashkil etish loyihalarini shakllantirish mexanizmi, mintaqaviy tibbiyot va farmatsevtika sohalarida ishlab chiqarishni tashkil etishlari, mintaqasida innovatsion hududiy ishlab chiqarishni tashkil etishni rivojlantirish borasida nazariy asoslangan tushunchalar hayotiy misollar orqali yoritish <i>ko'nikmalariga ega bo'lish</i>; – ishlab chiqarishni va sanoat siyosati, davlat ishlab chiqarishni tashkil etishi va sanoat siyosati: mohiyati va munosabatlari, ishlab chiqarishni tashkil etishning siyosatini shakllantirish: xorijiy tajriba, sanoat ishlab chiqarishni tashkil etishlarini rivojlantirishda kichik biznes va tadbirkorlikning roli tushuntiriladi. Sanoat ishlab chiqarishni tashkil etishlarini amaliyotda qo'llash, O'zbekiston iqtisodiyotiga klasterlar va innovatsiyalarni joriy etish, Hududiy ishlab chiqarishni tashkil etishning faoliyati kontekstida ilmiy-texnikaviy ishlanmalarni tijoratlashtirish tendentsiyalari borasida fikr yuritish <i>malakalariga ega bo'lish</i>.	4. VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • ma'ruzalar; • real vaziyatga asoslanadigan amaldagi ishlarni baholash; • esse, tezis va maqolalar yozish; • vaziyatli topshiriqlarni (keys-stady) yechish; • jarayonli-yo'naltirgan ta'lim; • muhokamalarda qatnashish; • kichkina guruhlarda ishlash; • loyiha ishi bajarish; • mustaqil ishlarni baholash; • taqdimot tayyorlash; • turli darajadagi testlarni o'tkazish; so'rov o'tkazish.
	5. VII. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va

topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni muvaffaqiyatli topshirish.	
6.	Asosiy adabiyotlar: 1. R.S.Muratov va b. Korxona iqtisodiyoti. 2014 (Ushbu kitobdan 1 nusxa kitob shakli TerDU, ARMda mavjud) 2. R.X.Karibaeva va b. Ishlab chiqarish infratuzilmasi. Toshkent - 2014. (Ushbu kitobdan 1 nusxa kitob shakli TerDU, ARMda mavjud) 3. Mamatov A.A. va b. Qishloq ishlab chiqarish infratuzilmasi. Toshkent. 2016 (Ushbu kitobdan 1 nusxa kitob shakli TerDU, ARMda mavjud) 4. Clusters as an instrument to bridge institutional voids in transition economies. Prof. Dr. Carola Jungwirth. Dissertation Universitat Passau, Deutschland, 2014. (Ushbu kitob universitet ARMda PDF variantda mavjud). 5. Industrial and Regional Clusters: Concepts and Comparative Applications. Edward M. Bergman, Edward J. Feser. 2nd ed.-2020. 92p. (Ushbu kitob universitet ARMda PDF variantda mavjud). Qo'shimcha adabiyotlar 1. Eco-Industrial Clusters: a prototype training manual / Asian Development Bank Institute. Published 2013. Printed in Japan. (Ushbu kitob universitet ARMda PDF variantda mavjud). 2. Industrial Cluster Analysis is published by: Bureau of Business and Economic Research John Chambers College of Business and Economics West Virginia University. Eric Bowen, PhD Research Assistant Professor. 2021/ https://business.wvu.edu/files/d/95dd6a58-82da-4d95-acbf-8f6cf7f86269/industrial-cluster-analysis.pdf . (Ushbu kitob universitet ARMda PDF variantda mavjud). 3. Кластерная экономика и промышленная политика: теория и инструментарий. Под ред. А.Б.Бакина. СПб.: издательство Политех. Университета. 2015 г., - 588 стр. (Ushbu kitob universitet ARMda PDF variantda mavjud). Axborot manbaalari 1. https://wiki2.org/en/Business_cluster 2. https://www.nist.gov/system/files/documents/2017/04/28/spi-the-plastics-industry-trade-association-attachment.pdf 3. https://issek.hse.ru/data/2017/07/21/1173840540/creation%20of%20industrial%20clusters.pdf?ysclid=14th0ze7dy244845675 4. https://thinkasia.org/bitstream/handle/11540/173/2013.12.31.book.eco.industrial_clusters.pdf?sequence=1

	5. https://eulacfoundation.org/en/system/files/clustersen.pdf 6. http://ars-administrandi.com/article/2016_3-17-28.pdf 7. https://www.ic.gov.sa/media/42836/13-industrial-clusters_business-cases_filters_ic.pdf 8. https://feb.ub.ac.id/wp-content/uploads/2015/09/1.a.1.-Small-Industrial-Clusters-IndonesiaCooperation-and-competition.pdf
7.	Mazkur o'quv dasturi universitet o'quv-uslubiy Kengashining 2024 yil 18 -08 dagi " " - sonli yig'ilish Qarori bilan tasdiqlangan.
8.	Fan/modul uchun mas'ullar: O.A.Abdug'aniyev TerDU, Iqtisodiyot va turizm fakulteti dekani, i.f.d., professor B.E.Turayev TerDU, "Iqtisodiyot" kafedrasini mudiri, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori. S.M.Ziyodullayev TerDU, "Iqtisodiyot" kafedrasini katta o'qituvchisi, iqtisodiyot fanlari falsafa doktori.
9.	Taqrizchilar: Toshaliyeva S.T. – Termiz davlat universiteti Raqamli iqtisodiyot, biznes boshqaruvi va ekonometrika kafedrasini mudiri. i.f.d.dotsent. Otamurodov Sh.N – Termiz iqtisodiyot va servis universiteti Xalqaro hamkorlik bo'yicha prorektori i.f.d.